

Tuin van Zeeland

**nieuwsbrief 45
januari 2023**

Afscheid Frans Jonkers

Frans Jonkers gaat Zeeland verlaten. En daarmee ook ons bestuur. Hij verhuist naar de andere uithoek van het land, Groningen. Voor ons een grote aderslating. Meer dan tien jaar was hij dé deskundige, nee, de autoriteit. Zijn fenomenale kennis en grote ervaring zette hij graag in voor een mooier Walcheren. Dankzij zijn vele wandel- en fietstochten op het eiland was vrijwel elke plek waar iets speelde, hem bekend. Zo niet, dan ging hij er meteen op af. Zijn bevindingen en adviezen waren dan ook concreet en onbetwistbaar. Voor de deskundigen van gemeenten, provincie, waterschap en Staatsbosbeheer was hij geen betweter maar meer dan een gelijke. Veel adviezen werden in toenemende mate in dankbaarheid aanvaard en veelal ook

uitgevoerd. Vooral ook door zijn collegiale en niet opdringerige houding.

Voor de gemeenten Veere en Vlissingen deed hij vrijwillig de inventarisatie van de monumentale bomen. Veel van de jaarlijkse kapplannen voor de Walcherse weggetjes werden dankzij hem door het waterschap bijgesteld. Menige boom binnen de gemeenten kon worden behouden door een door hem voorgesteld alternatief in de vorm van een chirurgische aanpak in plaats van kappen en vervangen. Door zijn ervaring was hij ook realist genoeg om ingrijpende plannen te aanvaarden, waar de natuurliefhebber hoopte bomen te kunnen redden. Zijn overtuigingskracht deed ons bestuur dan berusten in het onvermijdelijke lot. Zijn vertrek doet ons pijn. Zijn kennis en energie gaan we missen. Niet helemaal, want al is Groningen ver, dankzij de digitale snelweg kunnen we hem om advies blijven vragen. Zijn lokale kennis neemt hij mee naar Groningen en die blijven we gebruiken. We hopen dat zijn Zeeuwse wortels vooralsnog sterker blijven dan de jonge Groningse scheuten.

Zeeland-Groningen

Er wordt weer volop geplant. Het heeft even geduurd voordat de blaadjes van de bomen vielen. De lange zomer en het warme weer stelden de herfst uit. Voor veel mensen was dit een aangename overgang naar de koude dagen van de winter.

De lijsten voor de bestellingen van bomen en groen zijn klaar en er wordt geleverd. De groenmakers en grote opdrachtgevers bestelden veelal de voor de hand liggende bomen en struiken: iepen, eiken, essen, lijsterbessen, esdoorns en nog een paar andere soorten die traditioneel al in de omgeving staan. Er zijn echter zo veel meer soorten die de omgeving met een scala aan kleuren en bloesem kunnen aankleden. Hoe vaak ziet men in veel steden de Eiken- en Beukenlaan ingeplant worden met berken of lijsterbessen die niet te fors uitgroeien. Zonnepanelen leggen een grote druk op de beleidsmakers voor het maken van de keuze voor nieuwe bomen. Het ziet er wel groener uit, maar qua volume stelt het niet veel voor. Durf ook eens 'onbekende' soorten te planten. Kijk eens naar de Zelvokasoorten, de

Gymnocladus, de Tetradium en de Davidia. Maar ook onder de alom bekende soorten zitten veel zeer fraaie, onbekende variëteiten. Hoe anders is het op de meeste Zeeuwse weilanden en akkers. Van sloot tot sloot is het alleen gras of productieland. Traditie, versterkt door ontwikkelingen in het zeer nabije verleden. Alleen langs de kleine binnenwegen staan nog de zogenaamde Zeeuwse hagen. Ook die staan onder grote druk, zij het gelukkig niet langs alle wegen op Walcheren.

Wie wel eens naar Noord-oost Nederland rijdt, ziet dat juist daar, bijvoorbeeld tussen Marum en Groningen, de randen van de weilanden zijn ingeplant met elzenbomen, op regelmatige afstanden of in groepjes. Dan weet je: "Tja, zo kan het ook". Hoe vriendelijk en rustgevend is dat landschap daar. Er werd daar geen moeilijke keuze gemaakt welke soorten het landschap verbeterden. Gewoon zwarte elzen dragen al bij aan de diversiteit van de fauna, schaduw voor het vee en aankleding van het landschap. Volop voedsel voor de putters en groenvinken in de winter en volop schuilplaatsen voor ander levend grut. De sloten kunnen daar ook nog gemaaid worden! In gedachten kan je hier al de bezwaren horen.

Als Tuin van Zeeland stellen wij: laat niet Groningen winnen als de 'Tuin van Nederland', maar behoud Walcheren als de 'Tuin van Zeeland'. Beleidsmakers: er is nog veel te doen. Zet er de schouders onder en laten we die honderdduizenden bomen planten, die hard nodig zijn. Plaats genoeg! 2023 komt er aan. Mogelijk een jaar van veel elzen langs sloten, erven en landerijen!

Beleefpad Oranjezon

Walcheren kent grofweg twee bodemsoorten: zand en klei. Op de vruchtbare kleigrond: akkers en weilanden, functioneel ingericht door de mens met als doel een optimale voedselproductie. Het duingebied aan de kust is 'woeste' grond. Niet geschikt voor landbouw, hooguit voor kleine kuddes schapen of paarden.

Dit gebied, zo'n kleine 40 kilometer lang, is zo aantrekkelijk mogelijk ingericht voor de strand- en duinbezoeker. Er zijn paden,

duinovergangen, strandtenten, vakantieparken, campings en parkeerterreinen. Al met al zien wij hoe de kuststrook kreunt onder de druk van de toeristenindustrie.

Een klein stukje van deze kust, zo'n 3,5 kilometer, is door de Natura 2000 aangemerkt als dynamische kust : Oranjezon.

Dit is 'woest' gebied. Het landschap kan zich volgens natuurwetten ontwikkelen. Het strand is daar minder toegankelijk, maar er kan gewandeld worden.

Maar wat zien we nu ook hier? De gemeente Veere heeft ingestemd met een onzalig plan: de aanleg van een licht glooiende stalen brug om de steile, oude kuststrand te overbruggen.

(https://veere.raadsinformatie.nl/document/11780768/1/s22u_02953_1_29526_tds).

De PZC berichtte hierover:

(<https://www.pzc.nl/walcheren/veere-kiest-voor-overbruggen-van-duinvallei-in-oranjezon~a140b1cf/>)

Voorstel stalen brug ter vervanging trap

Huidige trap

De horeca wil zijn klandizie uitbreiden en de toerist nog meer verleiden. De gemeente gaat hier gretig op in. Terwijl hier natuurwaarden prevaleren. Het hoeft de toerist niet overal gemakkelijk gemaakt te worden. Dit is een natuurgebied voor fijnproevers, voor mensen die moeite doen. Zou je niet in dit unieke stukje Walcheren de natuur het laatste woord geven?

Wij staan daarom achter de Stichting

Duinbehoud, die dit plan ook afkeurt. Bekijk hier hun standpunt: <https://www.duinbehoud.nl/metalen-loopbrug-dwars-door-de-duinen-van-walcheren/>.

Wij hebben dit de gemeenteraad van Veere laten weten.

Drie bomen voor Steketee

Ad Steketee was leraar Nederlands van 1958 tot 1988 op de SSGM/Nehalennia aan de Sint Pieterstraat, Latijnse Schoolstraat en de Churchillaan. Ook was hij een groot natuurliefhebber, die het kwaliteitsverlies van het hem zo dierbare Walcherse landschap de afgelopen decennia met lede ogen moest aanzien. Als trouwe donateur schonk hij onze stichting een legaat. Ter herinnering hebben wij met dit legaat drie moeraseiken geplant op het schoolterrein van Nehalennia aan de Kruisweg. Het is het begin van een vergroening van het nu nog kale schoolterrein.

Vogelpark vogelvriendelijk

U weet nog wel hoe Veerse-Poortbewoner Henk Nijssen de gemeente Middelburg met een breed gesteunde petitie stimuleerde tot het vergroenen van de nogal stervende grasvlakte met de naam Vogelpark. De gemeente plantte onlangs eiken en berken op de plaats waar het skatepark lag. Met geld uit het wijkteam en van de postcodeloterij is verderop, met hulp van scholieren van basisschool Het Talent, een bloesemlaantje - wilde appel, wilde peer, zoete kers en lijsterbes - aangelegd. Ook zijn er 'plukjes Zeeuwse haag' (zou dat een beschermde titel zijn?) geplant en aan de overkant van de Grote Sternstraat komt nog een vogelvoedselbosje.

Als dan ook nog wat bewoners hun tegels vervangen door struiken worden de vogels helemaal blij.

Foto PZC

Kanaal door Walcheren

Ambtelijke molens draaien langzaam. Anderhalf jaar geleden vroegen wij de provincie om langs het open stuk van het Kanaal door Walcheren ter hoogte van Kleverskerke proactief bomen te planten. Daarmee zou de pijn kunnen worden verzacht van de in de toekomst onvermijdelijke 'omvorming' -zoals de provincie dit eufemistisch noemt- van de bijzonder fraaie abelen tussen Middelburg en Kleverskerke. Het was een goed plan, vond ook de provincie, maar het kon niet uit het reguliere jaarlijkse budget. Dus deden wij nog in 2021 een apart verzoek aan de gedeputeerde om gelden voor het actuele en broodnodige provinciale bossenplan hiervoor aan te wenden. Paste ook goed in het honderdvijftigjarige bestaan van het kanaal. Er was wel geld voor een plaquette maar niet voor bomen. In december 2022 kregen we het bericht dat de nieuwe aanplant pas eind 2023 realiseerbaar is. Eerst moet nog een vergunning bij het waterschap worden aangevraagd. Hoe traag kan het gaan. Gelukkig worden de abelen de komende jaren met rust gelaten.

Middelburg

Jaarlijks hebben wij een overleg met de groenmensen van de gemeente. Hierin bespreken we onze zorgen en hun plannen. We proefden een duidelijk nieuw elan bij de groenmensen. Mogelijk geeft het nieuwe college hen meer steun. Hittestress krijgt veel

aandacht. Waar mogelijk vervangt men verharding door groen, zoals langs het kanaal voor het station. Als er kabels in een straat moeten worden vernieuwd, probeert men daar meer groen terug te brengen. Helaas zijn er ook zorgen.

Molenwaterpark

Iedereen heeft de kwijnende bomen gezien. Het is volgens de gemeente een gevolg van het niet goed inklinken van de bodem na het opbrengen van nieuwe grond, waardoor de capillaire werking nog niet goed functioneert. In het advies van Boomtotaalzorg wordt echter geconstateerd dat bij het opbrengen van de grond de oude toplaag niet is verwijderd. Daardoor komen de wortels er niet doorheen en functioneert het watersysteem slecht. De verhoging van het maaiveld rond oude bomen zoals de eik en sommige paardenkastanjes langs de Koepoortlaan heeft deze geen goed gedaan. De nieuwe bomen zijn te diep geplant. Grondverbetering rond oude en nieuw geplante bomen is noodzakelijk.

Kastanjes Huizingalaan

Van de zes kastanjes is er een bijna dood en twee op sterven na. Diverse ingrepen zoals de bouw van de huizen, de aanleg van de weg en de parkinrichting zijn hier debet aan. Vervanging van deze drie paardenkastanjes door Indische kastanjes, die veel minder bevattelijk zijn voor de kastanjeziekte en mineermot, lijkt het meest recht te doen aan het straatbeeld en dat van het park. Alles vervangen of afwachten doen daar teveel afbreuk aan. De dode kastanje is rond de jaarwisseling gerood. De goede keuze lijkt gemaakt.

Linden Kaaien

De linden langs de Rouaanse-, Londense- en Bierkaai floreren na vijf jaar nog steeds niet. Uit onderzoek door Boomtotaalzorg blijkt de ondergrond erg verdicht en kan er nauwelijks hemelwater infiltreren vanwege de minimale voegen tussen de strakke klinkerbestrating en de cementspecie in de voegen van de parkeerstroken. Om er voor te zorgen dat de linden zich duurzaam kunnen ontwikkelen moet een ingrijpende verbetering van de ondergrondse groeiplaats worden gedaan, zoals vergroting boomspiegel, grondverbetering en het aanbrengen van kratten voor de doorluchting. Pas dan ontstaat het beoogde beeld en vervullen de bomen hun ecologische functie.

Elzen Schweitzerlaan

Bewoners willen de elzen weg hebben. 'Overlast' door vogelpoep, takken tegen de ramen bij storm, opgedrukte bestrating, onrendabele zonnepanelen. Inspectie resulteerde in het behoud van deze elzen. De klachten waren overkomelijk behalve de poep. Er zijn ergere dingen in het leven. Deze elzen zijn groot en gezond en kunnen nog lang mee. De vermeende overlast staat in geen verhouding tot de waarde van de bomen voor CO₂-opslag, waterretentie, afvangen fijnstof, tegengaan van hittestress en betekenis voor insecten.

Conclusie

De zorgen zijn terecht. Er is in het verleden te weinig geïnvesteerd in goede groeiomstandigheden. Penny-wise but pound-foolish. De groenafdeling lijkt zich te herpakken. Maatschappelijk en politiek staat de wind gunstig.